

עין משפט ונר מצוה

צה א מיי' פ"ד מהלכות שגגות הלכה א ופי"ו שם הלכה ו:

צה ב מיי' פ"ה מהל' מאכלות אסורות הלכה א [נפיש"ע י"ד סימן קכ סעיף ט].

שיטת מקובצת

א שבת ויהיכ"פ שחל ויהיכ"פ להיות בשבת:
ב וכן גבי ויהיכ"פ כתיב:
ג ועוד למאי דפריש דהכי פריך:

רבינו גרשום

[ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל] כלומר הא קא חזינן הכא דאי חמור כרת מטופאת בשו הא הוה חייל איסור חמור על איסור קל. והוה שאמרנו ואיסור חמור באיסור כולל אית ליה לר' יוסי הגלילי. ולית ליה לר' יוסי הגלילי איסור כולל אלא באיסור חמור והא הכא ביוה"כ דקיל משבת דוה מיתה ודו כרת וקא חייל יום הכפורים על שבת. כך היא הצעה של משנה זו כלומר דאין איסור חל על איסור. ואמאי ר' יוסי הגלילי אמר אינו חייב אלא אחת דאין איסור חל על איסור ולמאי דאמר כלומר לר' יוסי הגלילי דאינו חייב אלא אח' דאין איסור חל על איסור: שגג בשבת כו' כלומר היה לו שגגה אצל שבת והויד' אצל יוה"כ חייב חטאת אבל הויד' בשבת ושגג ביוה"כ פטור מ"ט אין אדם חייב חטאת אלא בשגגה ועכשיו היה שבת ויוה"כ כיון דאין איסור יוה"כ חל על איסור שבת ויוה"כ [הו' כמן] שאינו בעינן שיהא לו שגגה על שבת אבל אם היה שוגג אצל יוה"כ פטור מפליגי ר' עקיבא ור' יוסי הגלילי לא מפליגי בענין זה שחל יוה"כ בשבת דאי בזה ענין לא חשיב איסור חל על איסור אלא שמדא הוה וגזרו שלא יקיימו יוה"כ ואותה שנה עשו יוה"כ בשבת שלא [תשבתו תורת יוה"כ] והוא הוה איסור חל על איסור: לאחר מעשה כלומר לאחר שאמר לו הקב"ה לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך והיה לאחר שאבק עם המלאך אבל באותה שעה לא הוה ישראל שמו:

קא:

תלמוד לומר שבת היא יוה"ב הוא.
וה"מ ומאי פריך שאני הכא דגלי קרא וי"ל דפריך וליגמר מיניה וליכא למימר דלדרכה ניגמר מתרומה דפטרינן צפרק כל הכשר (לקמן דף ק"ג:) מומתו צו כי יחללוהו ללחומרם מקשינן וילפינן מהכא והא דאמר התם צעלמא קסבר שמואל אין איסור חל על איסור וגבי צשר צחלב שאני יליף מצשר צחלב לחומרם היינו משום דצשר צחלב חדוש הוא ואית ספרים דגרסי התם ונגמר מיניה חדוש הוא: **רבי עקיבא אומר אינו חייב אלא אחת.**
למאי דפירש צקונטרס שהוא איסור צת אחת וכן הוא צמסקנא קשה דמנן צפרק דס שמיטה (כדמות גב.) חמיכת חלב חולין וחמיכת חלב קדש ואכל אחת מהם ואינו יודע איזה מהם אכל מציא חטאת ור' עקיבא אומר אף אשם תלוי אלמא אית ליה איסור חל על איסור וכ"ש איסור צת אחת ומיהו יש לומר דקדשים שאני כדאמר התם צסוק פירקא דאפילו מאן דלית ליה צעלמא דאין איסור חל על איסור צקדשים אית ליה סך הקשה הכז רבינו שמואל מוורדון' מהא דמנן צפרק כל הצשר (לקמן דף ק"ג.) רבי עקיבא אומר חיה ועוף אינם מה"מ שנאמר לא תצשל גדי ג' פעמים פרט לחיה ועוף וצהמה טמאה ופריך בגמרא (שם דף קטו.) הני הא אפקינהו לכדשמואל ומשני קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור וחלצ ממה"מ לא פריך קרא והכא משמע דאפילו צצת אחת לית ליה ואע"ג דלאמר הכא איפוך לאו מנח קושיא זאת אמר הכי ועוד למאי ג' דפרישנא דהכא פריך משום דס"ד דלא הוי איסור צת אחת למאי דמסיק רבא דהוי צת אחת לא אמר איפוך וי"ל דהתם פריך משום שמואל דאי ס"ל כר"ע צחיה ועוף וצהמה טמאה היכי דריש ומשני דקסבר שמואל איסור חל על איסור צלאו קרא:
הויד' בשבת ושגג ביוה"ב פטור.
וה"מ והא לרבי עקיבא נמי

פטור דהא אינו שז מידיעתו דמויד הוא על השצת דחמיר דצסקילה וי"ל דאפ"ה חמיר ליה יוה"כ לפי שהוא יום כפרה ומחילה: **יום הכפורים דהאי שבתא הוא.**
ולא שייך כאן אחת ואפי' מוידים כיון דלא נקבע צעשור לחדש ודוקא אקביעות החדש אמרינן ליה"י:
לאחר מעשה.
פירש צקונטרס לאחר אותו מעשה שנאבק עמו לזמן מרובה צבואו מפדן ארס והקצ"ה קראו ישראל והא דקאמר לעיל לא נקרא ישראל עד סניי היינו לענין מצות ופריך מההיא שעתא לימסר מההיא דוישאו בני ישראל ומשני ההיא שעתא לא שעת מעשה היה דנשיית גיד ולא שעת מתן תורה ולא גרסינן מההוא מעשה לימסר דמשמע מעשה דנשיית הגיד כמו לאחר מעשה דקאי אנשיית גיד ואם נאמר דלאחר מעשה קאי אצרכה צצרכו המלאך והסכים הקדוש צרוך הוא על ידו של מלאך וכן מההיא מעשה לימסר מ"מ לא הוי כמו האי שעתא לאו שעת מעשה הוי דקאי אנשיית גיד:
ורבי

גיד הנשה פרק שביעי חולין

ו' ור' יוסי לית ליה [איסור] כולל.
ולא חייל איסור טומאת גוף על איסור טומאת צשר ואין כאן כרת אלמא שמעינן ליה דלית ליה כולל הלכך חנא דלעיל דלית ליה כולל ר' יוסי הגלילי היא ואשמועינן חנא דלעיל דצאיסור חמור אית ליה כולל.
ופרכין יצא איסור חמור דכרת ויחול עליה דהא אמרת דמודה הוא צאיסור חמור והכא אימסקף ציה כרת. ומשני דילמא הא חמירא דלית ליה טהרה צמקוה וההיא דלעיל איכא לאוקומה אליציה דלא שמעינן ליה צאיסור חמור דלית ליה כולל.
ואע"ג דלרבי שמעון נמי שמעינן צעלמא דלית ליה כולל דמניא' רבי שמעון אומר האוכל נבלה ציום הכפורים פטור מחטאת שאין יוה"כ חל על איסור נבלה ואע"ג דאיסורו איסור כולל הוא שכולל איסור והיתר לאוסרן יחד אפ"ה אליציה לא מנינו לאוקומה ליה דלא חייל דהא אף צאיסור חמור אית ליה דלא חייל דהא יום הכפורים כרת וגבלה לאו צעלמא הוא ואפילו הכי לא חייל ומנא דלעיל סבר דצאיסור חמור אמרינן כולל: **שצת ויום הכפורים.**
שחלצ' להיות צצצת: **שצת היא לה'.**
צצצת צראשית כתיב דמשמע שאם צא איסור אחר עמה יתחייב על שמה צצני עכמה כדכתיב היא וכן גבי יום הכפורים סדכתיב הוא והני איסור צת אחת ניניהו דהא צצדי הדדי אמו כשקדש היום. מיהו אי אמרת צצלמא אית ליה לרבי יוסי הגלילי צצאיסור כולל אז מוסיף דחיילי אשאר איסורין איכא למימר מש"ה מתחייב אחרווייהו דהא אי נמי הוה אפשר דקדמיה חד לתצריה הוה אמי תצריה וחילי עליה דשצת לגבי יוה"כ איסור מוסיף הוא דאי הוה יוה"כ קדים הוה חייב על זדון מלאכה כרת וכי אמי צצת אימסקף ציה מיתת צ"ד ויוה"כ לגבי צצת איסור כולל דשצת אסורה צמלאכה ומומר צאכילה מייגו דלימסר צאכילה משום יום הכפורים לימסר ליה נמי מלאכה משום יום הכפורים אלא אי אמרת צצאיסור כולל ואיסור מוסיף לא חיילי כי אמו אהדדי אמאי חיילי תרווייהו: **שנח רצין כך.**
ודאי הנעת המשנה צמקום שנשנית שם אצל משוצבת היא ואיפוך וה"ה דמאי למימר דס"ל לר"י הגלילי דאע"ג דאיסור כולל לא חייל איסור צת אחת חייל ומייהו ר' יוסי צר' חנינא סבר דמאן דלית ליה איסור כולל לית ליה נמי איסור צת אחת ופלוגתא היא ציצמות צפ"ג (דף גב.) כך נראה צעניי. ואני שמעתי דשצת חשיב לה כקודמת משום דקביעא וקיימא ויום הכפורים חשיב אחרון משום דצי דינא מקדשי ליה כדלקמן ורבי יוסי הגלילי דמחייב תרתי טעמיה משום כולל וקשיא לי צגווה למאי דקא מוטיב רבא לקמן לרצ יחנך לצתר דאפסוה סוף סוף תרוייהו צצדי הדדי קאתו מאי תיוצתיה הא רצ יחנך לדצרי ר' יוסי הגלילי קאמר ורבי יוסי הגלילי מדפטור ליה ש"מ לאו איסור צת אחת חשיב לה וכי פטר ליה מיזם הכפורים פטר ליה וכי הויד צצצת על כרחיך פטור משניהם לדצרי רבי יוסי הגלילי: **למאי דאפכנא.**
ומוקמינא דליהו פטור: **שגג צצצת.**
ששכח שהוא צצת: והויד

צאיסור יום הכפורים.
שהיה יודע שהוא יום הכפורים: **חייב.**
חטאת משום שוגג צצת. אצל שגג צאיסור יום הכפורים אצל יודע הוא שהוא צצת פטור משתיהן וטעמא מפרש ואזיל: **אמר אביי.**
קסבר רבי יוחנן דההוא חטאת דמחייב ליה רבי יוסי [הגלילין] צצגג צוה וצוה אדשצת קמחייב ליה דליהו קדמיה ואדיום הכפורים הוא דפטור ליה הלכך כי הויד צצצת ושגג ציום הכפורים פטור לגמרי דאין מציאין קרבן על המויד: **סוף סוף תרווייהו צצדי הדדי קאסו.**
ואין כאן אחרון ועל כרחיך כי פטר ליה רבי יוסי הגלילי משום דקסבר כיון דצכולל ומוסיף אין איסור חל על איסור צאיסור צת אחת נמי לא מחייב אלא חדא ואי נמי הויד צאחד מהן הרי שגגת חצירו עומדת וחיצי: **אלא אמר רבא.**
הא דשלח רצ יחנך לדדיום הכפורים מפטור לאו צפלוגתא דרבי יוסי הגלילי קאי ומאן דאמר צה לדצרי רבי יוסי הגלילי לא היו דברים מעולם אלא שמדא הוה וגזרו שלא לעשות יום הכפורים: **ושלחו מהם יום הכפורים דהאידינא צצצתא הוא.**
עשו יום הכפורים צצצת אע"פ שאינו חל להיות צו כדי שלא תשחכח תורת יוה"כ והאידיש לא יצינו צו משום דצכל צצת נמי לא עצדי מלאכה ואההוא יוה"כ קאמר רצ יחנך דאם שגג צו והויד צצצת פטור דהא לאו יום הכפורים הוא ואין שגגתו שגגה. **ולא נקראו בני ישראל עד הר סיני.**
ולקמיה מקשי ליה: **אלא.**
מקרא זה לא נאמר עד סניי אלא לאחר שקצלו משה צסניי וצא לכחצו את התורה כחצ אותה ואזהרה אכל המעשה לידע כו': **לאחר מעשה.**
לאחר אותו מעשה שנאבק עמו לזמן מרובה צבואו מפדן ארס והקצ"ה קראו ישראל דכתיב (צראשית לה) לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל וגו': **מההיא שעתא.**
דוישאו בני ישראל לימסר:

לא

מסורת הש"ס

א [מוספתא כריתות פ"ב הי"א ע"ש:]
ב [מוספתא פ"ו ה"ד:]
ג [עירובין כ"א:]
ד [מוספתא זבים ספ"ה:]
ה [מעילה טז:]
ו שייך לע"א,
ז [שנועות כד-:]
ח [נזיל' ומטה:]
ט [ומטה רש"ש:]
י [ועיין יומר מנזחר צמוס' ר"ה כה. ד"ה לין:]

תורה אור השלם

- ששית ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא לך בכל מושבתתיכם: ויקרא כג ג
- אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש ויהיה לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה לך: ויקרא כג כו
- וזקם יעקב מבאר את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו: בראשית מו ה
- רק חזק לבלתי אבל היום פי הדם הוא הנקפש ולא תאכל הנפש עם הישר: דברים כג כ

עין משפט ונר מצוה

קא א מיי פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה ג:

קב ב מיי פ"ב שם הלכה כא:

קב ג מיי פ"ה שם הל' א [טור י"ד סי' סב ונרנר אלפס פ"ד דמילתין דף רפכ:]

קד ד מיי פ"ד שם הל' י סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' סב סעיף ב [ונרנר אלפס שם:] קה ה מיי שם הל' ו סמג לאוין קלג:

שיטה מקובצת

שיטה מקובצת
א] אמר רב שביא בקלניתא אי בקלניתא אימא טיפא: ב] אכל בשר מן החי. ג] כי עי' תוס' מנחות דף נ"ח ע"ב: ד] לא מחייב עליה עד דאיכא כזית קתני מיהא בטוהרה: ה] כשאין בשר כזית אלא משהו: ו] חישוב לאכלה מחה דגלי דעתה:

רבינו גרשום

אכל צפור טהורה בחייה בקלניתא אי בקלניתא אימא טיפא: ב] אכל בשר מן החי צריך כזית: חנקה ואכלה דברי הכף נ"ח ע"ב: דבכלה שיעורא בכזית: אלא דמר סבר בחמה בחייה לאיברים עומדת. כלומר ר"א ב"ר שמעון הוא סבר לאיביון עומדת לפיכך אכל אבר ממנה חייב: דכ"ע לא בעינן כזית. כלומר אם אכל אבר הימנה לא בעינן כזית: ומי איכא מידי דבכזילה לית בה כזית ובחד אבר. כלומר דאמר'י נטל צפור שאין בו כזית ואכלו ר"א ב"ר שמעון מחייב מק"ו דעל אבר הימנה חייב ואמר'י אם באיזה ענין חייב דמשהו בשר גידים ועצמות בחד אבר ומי איכא מידי דבכזילה לית ביה כזית ודחוינן נטל צפור שאין בו כזית ובחד אבר יהא כזית בין בשר גידים ועצמות: אמר רב שביא בקלניתא. פי'נפנא דעצמות שלה נסות ואין בה בשר אלא מעט: אלא כעין קלניתא. כלומר עוף טהור כעין קלניתא דעצמותיה

קב:

אבכ צפור כו' הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות. וצין הכל כרין שיהא כזית ולא הוי כמשהו דסיפא דהוי צריה והוי משהו

ממש: **שאיין** בו כזית ואבכ'ו רבי פוטר. פי' צקונטרס דקסצר דאין אבר מן החי בשלימה ומיהו אי איכא כזית הוה מחייב דלא גרע

מבשר מן החי דמחייב כזית דהא נמי בשר הוא וקשה לפירושו דלמר בסמוך אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה רצי יוחנן אמר חייב שמים וריש לקיש אמר אינו חייב אלא אחת ומוקי לה בזהמה אחת וטרפה עם יציאת רוצה וקסצר ר"ל דלאו לאצרים עומדת ולא אחי איסור אבר מן החי ומייל אאיסור טרפה והשתא מ"מ ליחייב שמים משום טרפה ובשר מן החי דקאמו צהדי הדדי ויש לדחות כגון שאין צאצר זה כזית בשר דלא מחייב משום משום בשר מן החי והא דמייב משום טרפה היינו כשלקח בשר מטרפה אחת והשלים לכזית ודומק הוא ועוד דא"כ אמאי לא חייל עליה איסור אבר מן החי כיון דליכא מטרפה אלא חצי שיעור דצפ' בחרא דיומא (דף עג:) ופרק ג' דשנעות (דף כא:) תניא שצועה שלא אוכל טרפות ועגלות שקלים ורמשים חייב ומוקי לה ר"ל צמרפש חצי שיעור אלמא אע"ג דלא חייל איסור שצועה אכזית משום דמושצע ועומד הו' מ"מ חייל אחצי כזית ונראה לפרש כי היכי דלאו לאצרים עומדת הכי נמי לאו לחמיכת בשר עומדת והא דנקט פפור שאין צו כזית לרבותא דרצי אלעזר נקט דאפ"ה מחייב ועוד נראה לר"י דאפילו למ"ד לאצרים עומדת מודה דלאו לחמיכת בשר עומדת בחייה דלמר ר' יוחנן בסמוך אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שלשה ומוקי לה בצמרפש עם יציאת רוצה ובהמה לאצרים עומדת דלמי איסור טרפה וחלב ואבר מן החי צהדי הדדי והשתא אמאי נקט טרפה בלאו טרפה איכא ג' אבר מן החי ובשר מן החי וחלב אלא ודאי בזהמה בחייה לאו לחמיכת בשר עומדת ולא אחי אחי ומייל על שאר איסורין: **ובבשר** בשדה טרפה זה בשר מן החי. מדכתיב בשדה דריש דמשמע שפירש ממקומו ואף על גב דלנטרין לבשר שיא חוץ ממחילתו כדלמר צפ' בזהמה המקשה (נעיל דף סח:) כולוה דריש מנייה: **אבכ'ו אבר** מן החי ובשר מן החי צ"ר יוחנן חייב שתיים. ואע"ג דאין לוקין על לאו

שצכללות ה"מ היכא דלא מפרש צקרא כגון (שמות יב) אל תאכלו כי אם עלי אש ומכל אשר יעשה מגפן היין (צמדנר ו) אכל ובשר בשדה טרפה דמפרשינן בשר וטריפה לא חשיב ליה לאו שצכללות כמו נא ומבשל וחרטון חג דמפרשי צקרא לקי וכגון אלמנה וגרושה דלקי לכ"ע): **ס"ד רבי** יוחנן אינו חייב אלא אחת. משום דמחד קרא נפקי ואף על גב דאנא ומבשל לקי שמים שאני התם דכתיב צו"ו ובשל דקאי אאל תאכלו והכא נמי אי הוה כתיב בשדה וטרפה לא תאכלו היה לוקה שמים לרצי יוחנן משום בשר מן החי ובשר מן הטרפה: מר

ומן שזה עם זה: לר' יוחנן **חייב שמים**. דתרי לאוי איכא ואע"ג דצחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו מיחייב תרתי: אלא אחס. דחד לאו הוא וכיון דצחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא חדא הוא דמחייב וכן כולן: **לדברי הכל חייב שסים**. דצין למר וצין למר מתרי קראי נפקי: ה"ג

גיד הנשה פרק שביעי חולין

בחייה בנל שהוא. משום אבר מן החי. אלמא לא בעינן ציה כזית: **במיסתה בכוים**. דנצנלה אכילה כתיבא וכל אכילה כזית צר מאבצר מן החי דרצייה קרא וקפיד אאבצר לחודיה: **טמאה צין בחייה צין במסתה בנל שהוא**. חייב דצריה היא ולא לריכה שיעור כדחתן צאלו

הן הלוקין (מכות דף יג.) צאוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב משום שהיא כצרייתה אלמא צריה אסורה בכל שהוא אצל לאו דנצלה ליכא לחיובי משום צריה דשנצרהת לא היה עליה שם נצלה הלכך אלאו דנצלה לא מיחייבג עד כזית. קתני מיהא בטוהרה בחייה בכל שהוא: **נעול פפור**. והיא טוהרה: **רצי פוטר**. מפרש ואזיל דקסצר אין אבר מן החי בשלימה דלאו אבר מיקריא ומיהו אי איכא כזית הוה מיחייב דלא גרע מבשר מן החי דמחייב עלה כזית דהא נמי בשר הוא: **ורצי אלעזר כרצי שמעון מחייב**. דקסצר שלימה אין לך אבר מן החי גדול מזה ובאבצר לא צעינא כזית: **חנקה ואכלה**. אין כאן אלא איסור נצלה ואנצלה לא מיחייב משום צריה וכזית צעינן: **לאצרים עומדת**. לנתמה עומדת הלכך כל אבר ואבר שזה קרוי אבר צפני עממו ויש כאן משום אבר מן החי דמחייב בכל דהו ומיהו חדא הוא דמחייב דחדא התראה היא: **לאו לאצרים עומדת**. עד שתשטט ואין כאן שם אבר אלא"כ הפרשו אצל דכ"ע לאבצר לא צעינן כזית כדקתני ק"ו על אבר ממנה חייב ולא פליג רצי: **במשו בשר**. הא דקתני שאין צו כזית כשאין יוצו כזית בשר אלא משהו וגידין ועצמות משלימין לכזית: **מי איכא מידי**. עוף כחוש כל כך: **דכזוליה ליכא כזים בשר**. והוא גדול שצאחת מאצרייו איכא כזית במשהו בשר וגידין ועצמות משלימין דקתני על אבר ממנה חייב ואמרת דכזית עסקינן ורישא קתני שאין צו כזית ומוקמין דליכא כזית בשר: **קלניא עוף עמא הוא**. ונהי דליכא איסור נצלה בפחות מכזית איסור טמא מיהא איכא דצריה היא דלמר רב טמאה צין בחייה וצין צמיתתה בכל שהוא: **נעין קלניא**. עוף טהור אס תמא'א כחוש כעין קלניתא: **אס"ל** אס תמא'א דאית לאי מחשבת אוכלין אס חישב לאוכלן כענין זה: **שמה מחשבה**. ואולינן בחרה: **חישב לאוכלה**. לצפור

זה שאין זה כזית: **אבר אבר**. גלי אדעתיה דלאצרים עומדת וכי אכלה שלימה נמי אבר קרינא ציה: **איכיל ליה אחר לא מיחייב**. דלא אבר מיקריא לחייב עליה בכל שהוא: **ס"לאוכלה מסה**. דגלי דעתיה דצחייה לאו לאצרים עומדת: **לא סאכל הנפש עם הכשר זה אבר מן החי**. דאבר חי מקרינאג נפש שאס יחתכנו אינו עושה חליפין שלא ישוב עוד כנפש הנטולה שאינה חוזרת והכי משמע לא תאכל הנפש צעודו עם הכשר צעוד החיות עם הכשר: **ובשר בשדה**. משמע שפירש ממקומו וזהו בשר מן החי וטרפה כמשמעו: **וריש לקיש אמר לא סאכל הנפש עם הכשר זה אבר מן החי ובשר מן החי**. והכי משמע לא תאכל הנפש ולא תאכל הכשר כל

ומן שזה עם זה: לר' יוחנן **חייב שמים**. דתרי לאוי איכא ואע"ג דצחדא אכילה וחדא התראה אכלינהו מיחייב תרתי: אלא אחס. דחד לאו הוא וכיון דצחדא אכילה וחדא התראה וחד לאו הוא חדא הוא דמחייב וכן כולן: **לדברי הכל חייב שסים**. דצין למר וצין למר מתרי קראי נפקי: ה"ג

מסורת הש"ס

א] [מוספתא ספי"ו דע"ו], ב] [לקמן קג.], ג] א י"ל מקרי, ד] ונ"ע מוס' צ"מ קטו: ד"ה שנאמר ומוס' מנחות נח. ד"ה און, ס] גי מהרי"ם לר"ל,

תורה אור השלם

- רק חזק לבלתי אבל הקדם פי הדקם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הקשר: דברים יב כג וקשר בקשרה טרפה לא תאכלו לכלכל תשלכון שמות כב ל אתה:

רבינו גרשום (המשך)

נסות ובשר מעט: אמר רבא אם תמצא לומר סבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבה חישוב לאוכלה. כלומר רבי דפוטר ובחייה לאו לאיביון עומדת: אם תמצא לומר דסבר רבי מחשבת אוכלין שמה מחשבת חישוב לאוכלה אבר אבר כו'. כלומר אפי'ג דאכלה כולה שלימה אזלינן בתר מחשבתו וחייב משום אבר מן החי: ואמר רבא אם תמצא לומר סבר ר"א ב"ר שמעון מחשבת אוכלין. כלומר ר"א ב"ר שמעון דסבר נטל צפור שאין בו כזית בחייה ואכלה חייב חישוב לאוכלה מתה דאינו חייב אלא בכזית דנבלה היא ואכלה חיה פחות מכזית פטור דאולינן בתר מחשבתו דמחשבתו היתה לאוכלה נבלה: ובשר מן הטרפה אפי' בחייה. כגון שאירע בה אחת משמונה עשרה טרפות: אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתיים דמפיק להו משני לאוין לר"ש בן לקיש אינו חייב שתיים אלא אחת דמפיק להו לתרויהו מלאו אחד: אכל בשר מן החי ובשר מן הטרפה לריש לקיש חייב שתיים דמפיק להו לתרויהו מלאו אחד: אכל אלא אחת. דמפיק להו קראי: לר' יוחנן אינו חייב אלא אחת. דמפיק להו לתרויהו מלאו אחד: אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה דברי הכל חייב שתיים. לתרויהו מפקי להו מתרי לאוי:

מסורת הש"ס

(א) [נעיל קב: 3] (ג) [נעיל ל: זכחים ע: 4] (א) [נ"ל דחייל], (ד) [נ"ל דשנוולה], (ה) [דברים יד, 1] (1) נ"ל בעי: מהר"ם,

—●●—

הגהות מהר"ב רנשבורג

א תוס' ד"ה מר סבר ר' יוחנן וכו' אע"ג דאיסור מוסקף הוא דאסור לגבי נח. ר"צ עי' שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' קכ"ג דף קכ"ב ע"א ודבריו דפס"ח וש"י:

—●●—

מוסף רש"י

יבא איסור נבלה כו' ויבא איסור טרפה יחול על איסור חלב. כלומר האי ואכל לא תאכלוהו לא נרץ, דהא מביי כל חלב וכל דם לא תאכלו, ומשום דתמצננה או נטרפה מי חיל ליה איסור טרפה: דכשתכין דכשתכין דכ"ע וחייל אטרפה קא מיפלגי: **מר סבר חייל**. שכן איסורו נוהג בצניי נח ומר סבר לא חייל: **ואי צעית אימא דכ"ע לאצרים עומדת**. ואיסור אבר קדים: **וכגון שנטרפה לאחר מכהן**. ורבי יוחנן סבר איסור חל על איסור ואתי איסור טרפה וחייל לאיסור אבר גומחיים וריש לקיש סבר אין איסור טרפה חל על הצהמה עד שתשחט דאיסור מיתלא תלי וקאי וכי פקע איסור חיות אחי איסור טרפה וחייל: **כגון שסג נח**. כגון חתך רגליה מן הארכובה ולמעלה רבי יוחנן סבר מתחלה לאו לאצרים עומדת וכשתחנן חלו שניין ור"ל סבר מעיקרא הוה צה איסור אבר: **חייב שסיס**. ואע"ג דאיכא תנאא איסורי אבר וחלב וטרפה אין לוקה אלא שסיס ולקמן מפרש אחי מינייהו קא פטר ליה: **א"ל רבי אחי**. לרבי חייא צר אצא ליינא מר שלג שהרי אני אומר משמו של רבי יוחנן שחייב שלג: **איסמר נמי**. כרבי אחי ^ו כשנוולה חל איסור חלב דהא חלב השליל מותר דכתיב כל צבהמה תאכלוהי ואמרינן (נעיל דף סט.) לרבות את הולד דכתיב כל: **ומ"ד שסיס קסבר לאו לאצרים עומדת**. ואיסור טרפה וחלב חלו בעת לידתה אצל איסור אבר לא צא עד יוס שהופרש הלכך לא מצי חייל: **מ"ס אחי חייל**. קסבר איסור חל על איסור: **מידי דהוי אהלצ**. כלומר כי היכי דקיס לן דלתי איסור טרפה וחייל לאיסור חלב: **דאמר מר**. רבא אמרה צוצחיס צפרק חטאת העוף (דף ע.) : **הסורה אמרה נח**. ואכול לא תאכלוהו (ויקרא 1) למה לי ^ו דדכתיב הא צחלב כשרה הוהירו כל חלב וכל דם לא תאכלו (ויקרא 2) אלא התורה אמרה כו' והאי

ה"ג **אכל אבר מן החי מן הטרפה ר' יוחנן אמר חייב שסיס נח**. צהמה טרפה מחיים ואכל ממנה אבר צחייה: **לריש לקיש קשיא**. דהא אפילו לדידיה מתרי קראי נפקי וליחייב תרתי: **צסי צהמות**. אבר מן החי מזו ובשר טרפה מזו: **חייב שסיס**. ואע"ג דצחדא אכילה

גיד הנשה פרק שביעי חולין

קנ.

מר סבר רבי יוחנן בהמה בחייה **לאברים עומדת ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קא אתנו**. משמע דאי לאו לאצרים עומדת דאיסור טרפה קדים לא אחי איסור אבר וחייל עלה א| אע"ג דאיסור מוסקף הוא דאסור לגבי נח ותימנה דצפרק ג' דשנועות

(דף כא:.) וצפ' צתרא דיומא (דף עג:) גבי שנועה שלא אוכל נבלות וטרפות קאמר רבי יוחנן צכולל דברים המותרים עם הדברים האסורים אלמא אית ליה איסור כולל וא"כ כ"ש איסור מוסקף כדמוכח צפרק ארצעה אחין (יבמות דף לב:) וי"ל אף על גב שפירש רבי יוחנן מתימין דהתם צכולל לדידיה לא ס"ל הכי:

ומר סבר דאי לאברים עומדת ולא אחי איסור אבר וחייל איסור אבר וחייל איסור אבר. וא"ת כמאן ס"ל אי כרבי אלעזר דלמר לעיל (דף קב.) כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אצריו אס כן ליחייב נמי הכא טרפה משום אבר מן החי ואי כרבנן דלמרי כל שצשרו מותר כו' אס כן למה לן טעמא דלאו לאצרים עומדת וי"ל דדרשינן כל מין שצשרו מותר: **דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טרפה בהדי הדדי קאתו**. פי' הקונטרס דשנוולה חל איסור חלב דהא חלב שליל מותר מכל צבהמה תאכלו וקשה דהא א"ר יוחנן צפ' צהמה המקשה (נעיל דף עה.) תלג חלב נח ט' מי חלבו כחלב צהמה א"כ איסור חלב קדים וי"ל דמ"מ איסור טרפה ואבר חיילי לאיסור חלב דקיל שהותר מכללו וצדאי הדדי קאתו לא נקט אלא משום טרפה ואבר ומניהו קשה דצסוף דם שחיטה (כתיבות דף גז:) אמרינן דצקדשים איסור חל על איסור דכתיב כל חלב לה' לרבות אמורי קדשים קלים למעילה דלמי איסור מעילה וחייל לאיסור חלב ופריך למ"ד אף צקדשים אין איסור חל על איסור ל"ל כל חלב ומוקי לה צולדות קדשים וקסבר צהויייתן הן קדושין וצדאי הדדי קאתו והשתא אכתי לרבי יוחנן הא איסור חלב קדים דחל צמעי אמו ונראה לפרש דדוקא נקט תלג חלב והוציאו ממעי אמו לחוץ הוא דמיקרי חלב והא דלמר חדשים הוא דגרמיי ולא אוריא אוריא דצהמה הוא דלא צעי אצל אוריא דחלב ^ו צעינן והשתא ניחא הכא דכולהו צדאי הדדי קאתו והא דקאמר כשנטרפה עם יציאת רובה הוא הדין נטרפה צמעי אמה דלא מיחייב משום טרפה עד שיוצא כמו חלב אלא לא אחי אלא לאפוקי נטרפה לאחר יציאת רובה וא"ת לרבא דלמר לעיל כגון שתלג ממנה אבר וטרפה צו ולאו לאצרים עומדת דהשתא צדאי הדדי קאתו משמע דאס נטרפה קודם שנתלג האבר לא אחי איסור אבר

וחייל על איסור טרפה א"כ היכי משכחת לה שלג הכא לרי' יוחנן כיון דלאו לאצרים עומדת ואין איסור אבר חל על איסור טרפה וי"ל כגון שתלג ממנה אבר וטרפה צו דמיגו דלתי איסור טרפה וחייל לאיסור חלב חייל נמי איסור אבר עליו ומ"ד שסיס לית ליה חלב ואיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אחי חייל ומר סבר לא אחי חייל ואי בעית אימא דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתאי איסור טרפה מיחל איסור אבר קא מיפלגי מר סבר אחי חייל מידי דהוה אחלב דאמר מר ^ו התורה אמרה ^ו יבא איסור נבלה יחול על איסור חלב ואידך אחלב הוא ^ו דחיוב דהותר מבבלאי

וחייל על איסור טרפה א"כ היכי משכחת לה שלג הכא לרי' יוחנן כיון דלאו לאצרים עומדת ואין איסור אבר חל על איסור טרפה וי"ל כגון שתלג ממנה אבר וטרפה צו דמיגו דלתי איסור טרפה וחייל לאיסור חלב חייל נמי איסור אבר עליו ומ"ד שסיס לית ליה חלב ואיסור טרפה קא מיפלגי מר סבר אחי חייל ומר סבר לא אחי חייל ואי בעית אימא דכולי עלמא בהמה בחייה לאברים עומדת וכגון שנטרפה לאחר מכאן ובמיתאי איסור טרפה מיחל איסור אבר קא מיפלגי מר סבר אחי חייל מידי דהוה אחלב דאמר מר ^ו התורה אמרה ^ו יבא איסור נבלה יחול על איסור חלב ואידך אחלב הוא ^ו דחיוב דהותר מבבלאי

חלקו

עין משפט נר מצוה

קא א ב מיי פ"ה מהל' מאכלות אסורות הלכה ה: ג [נמי' שם פ"ז הלכה צ ופ"ח הלכה 1]:

—●●—

שיטה מקובצת

אל מ"ס בהמה בחייה לאו לאברים עומדת: **ג** טרפה וחיל איסור אבר מן החי ור"ל: **ג** ואכול לא תאכלוהו למה לי דכתביה בחלב טרפה הא בחלב כשרה נמי הוזהרו כל חלב: **ז** והאי ואכול לא תאכלוהו משום לאו דנבלה אזהרינהו: **ס** וה"ז אע"ג דאיסור אבר דבהמה קדים אחי איסור טרפה וחיל עליה:

—●●—

רבינו גרשום

מיתיבי אכל אבר מן החי מן הטרפה. כלומר אמרי' לשיל אכל אבר מן החי ובשר מן הטרפה דברי הכל חייב שתיס והא הכא ^וס"ל לר"ל דאיתו חייב אלא אחת: ובמיתאי איסור אבר מיחל איסור טרפה. כלומר בהא קא מיפלגי ר' יוחנן וריש לקיש אי אחי איסור אבר וחייל איסור הכל חייב שתיס והא הכא טרפה ר' יוחנן סבר אחי איסור אבר וכו': אכל חלב מן החי מן הטרפה חייב שתיס כו'. כדבעינן למימר קמן: דחלב הותר מכללו. כלומר אצל חיה: